

УДК: 069(497.11)"2017"(047)

Делфина РАЈИЋ
историчар уметности
музејски саветник
директор Народног музеја
у Чачку

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ НАРОДНОГ МУЗЕЈА ЧАЧАК ЗА 2017. ГОДИНУ

Народни музеј Чачак је током 2017. године наставио традицију истрајног рада у својој основној делатности прикупљања, чувања, научне обраде и излагања предмета и покретних културних добара у вези са културном, историјском и уметничком прошлешћу чачанског краја. План рада реализовало је 19 радника, а њиховом делатношћу управљао је директор у сарадњи са Управним одбором. О правно-финансијским пословима бринуле су се заједничке службе за све установе културе у Чачку.

Настављена је пракса припрема и излагања студијских изложби Музеја која омогућава попуњавање збирки, као и организовање гостујућих изложби са најразличитијом тематиком, али и одржавање предавања запослених стручњака Музеја у Чачку у установама и факултетима у Србији.

Посебан сегмент рада представља и садржај сајта Народног музеја Чачак. Његово редовно ажурирање, атрактиван дизајн, анимације, фотографије и текстови привлаче бројну интернет публику. У току претходне године, на ажурирању и повременом редизајнирању сајта Музеја тимски су радили Слободан Богојевић, конзерватор, и др Милош Тимотијевић, историчар. Уредник сајта је Делфина Рајић, директор Музеја.

Зграда Музеја и опрема

Радни простор и депои Музеја смештени су у половини зграде Старог начелства, а простор за сталну поставку у Конаку господара Јована Обреновића, који су категорисани као непокретна културна добра од великог значаја. У управној згради је, услед недостатка простора, онемогућено проширење рада свих одељења, а нарочито смештај предмета.

У протеклој години делимично је обновљена рачунарска опрема у оквиру појединих одељења, тако да су набављена три рачунара и дигитални фото-апарат.

233

ПАЛЕОНТОЛОШКО ОДЕЉЕЊЕ

Обрада документације

Настављен је рад на обради документације и палеонтолошког материјала. У фото-лабораторији урађено је 57 дигиталних снимака датог материјала. Петар Урошевић, наш суграђанин, Народном музеју Чачак поконио је 2 минерала: зеолит са локалитета Брус и друзу (калцит, пирит и халкопирит) са локације Голија.

Едукативни рад

Палеонтолошко одељење у 2017. години успешно наставља сарадњу са Предшколском установом „Моје детињство“.

Палеонтолог Народног музеја Биљана Чкоњевић учествовала је у организовању специјализованог програма из области науке. Циљ овог програма је стимулисање целовитог развоја деце, пружање могућности за социјализацију и пружање подршке за развој посебних склоности и интересовања у складу са психофизичким могућностима деце.

Концепција програма заснива се на развијању процесних знања, подршци критичких мишљења, испољавању креативности код деце, обликовању и изражавању емоција, развијању активности и грађењу значења који проистичу из околности подручја.

Целокупан програм на тему *Из свећа диносауруса* одвијао се кроз радионице у просторијама Народног музеја и вртића „Полетарац“. Учествовала су деца из вртића „Полетарац“ и то старија група деце са васпитачицама Снежаном Ковић и Јеленом Шушњар, а програм се реализовао кроз дванаест интерактивних тематских радионица које су трајале од септембра 2016. до априла 2017. године, када је организована изложба и приказан филм на дату тему (*Диносауруси – авантуре малој Дина*) у Галерији Народног музеја Чачак.

Стручно усавршавање

Палеонтолог Биљана Чкоњевић учествовала је на седницама скупштине ИКОМ-а Србије где су усвајани извештаји о раду и финансијском пословању Националног комитета ИКОМ-а Србија за 2016. годину, као и новог концепта часописа НК ИКОМ-а Србије.

ОДЕЉЕЊЕ ЗА АРХЕОЛОГИЈУ

Збирке и археолошки материјал

Античка збирка је увећана за 105 нових експоната који су инвентарисани и фотографисани дигиталном техником.

За потребе средњовековне збирке инвентарисано је 6 предмета који су фотографисани дигиталном техником.

Извршена је примопредаја остеолошког материјала са локалитета Градина-Радаљево и Ерчеге (кампања 2017. године). Руководилац истраживања је др Дејан Булић са Историјског института у Београду.

Завршена је израда комплетне документације са археолошких ископавања на локалитету Двориште Гимназије (кампања новембар 2015. године) и послата Министарству културе и информисања Републике Србије.

Теренска истраживања

Редовно су обилажени ископи у ужем центру града.

Вршен је археолошки надзор приликом постављања инсталација за гасовод који је пролазио кроз двориште Музеја.

Обављен је обилазак локалитета Чуљевина у Пријевору где су вршена сондажна археолошка истраживања 1977. године.

Током друге половине априла 2017. године Катарина Дмитровић је учествовала у својству стручног консултанта на ископавањима насеља парафинске културе на локалитету у селу Грачац код Врњачке Бање. Ископавања су изведена у организацији Завода за заштиту споменика културе у Краљеву, под руководством Марије Алексић-Чеврљаковић.

Крајем октобра екипа Народног музеја обишла је локалитет Црквине у селу Вучковица, где мештани планирају подизање цркве.

Научни и стручни скупови, семинари и стручно усавршавање

Археолог Катарина Дмитровић је током године учествовала на четири међународна научна скупа:

У периоду од 9. до 10. фебруара 2017. године у Загребу је одржан скуп под називом *Late Bronze Age mortuary practices and society in the Carpathian Basin* (Појребне њраке и друштво касној бронзаној доба у карпашком басену), у организацији Института за археологију и Института за антрополошка истраживања у Загребу, у оквиру пројекта ВАРПСА (IRP 11-2013-5327) Хрватске научне фондације. Катарина Дмитровић је за ову прилику представила рад на тему: **Late Bronze Horizon in Stari Necropolis and its Relation with the Neighboring Areas** (Хоризон касној бронзаној доба на некрополи у Старицима и њен однос са суседним њодручјима).

У периоду од 20. до 22. априла 2017. године, у Новом Месту, Словенија, одржана је Четврта међународна научна конференција о древним њишевима, њилибару и њилибарским њишевима (4th International Conference about Ancient Roads, The Amber and Amber Roads) у организацији Centro Internazionale di Ricerche sulla Viabilit  Antica e sulle Vie di Comunicazione fra i Popoli, San Marino (С. I. V. I. А.), Долењског музеја, Ново Место и општине Ново Место. Катарина Дмитровић је презентовала рад **Amber from Atenica: a new insight into an old finding** (Њилибар из Аћенице: нови њолег у један стари налаз).

Од 15. до 17. септембра у Београду је одржана 2. конференција о перспективи балканске археологије (Perspectives on Balkan Archaeology) под називом *Spheres of Interaction - Contacts and Relationships between the Balkans and adjacent regions in the Late Bronze/ Iron Ages (13/12th - 6/5th BCE)* у организацији Institut f r Orientalische und Europ ische Arch ologie der  sterreichischen (OREA) из Беча и Археолошког института из Београда. Током конференције Катарина Дмитровић је презентовала ауторски рад **The Earliest Iron Keepers in Western Serbia - notes from Kalakača graves** (Најраније њвожђе у Зајадној Србији - белешке из Калакача ѡрбова).

На истом скупу, са коаутором Маријом Љуштином, Катарина Дмитровић је представила рад **Some Light in Dark Ages: Remarks on Cultural Continuity between Late Bronze and Early Iron Age in West Morava Basin** (Зрачак светла у мрачно доба: зајажња о културном конјинуићу између касној бронзаној и раној ѡвозденој доба у басену Зајадне Мораве).

У Марбургу, Немачка, од 30. 11. до 2. 12. 2017. године, у организацији Филипс Универзитета у Марбургу, одржан је научни скуп под називом *Funerary culture of the Thracians and Scythians between 7th and 5th century BC at the lower Danube* (Појребни обичаји Трачана и Скића између 7. и 5. века на доњем Дунаву). Катарина Дмитровић је представила рад **Royal Chairs in Atenica - a name promising an outstanding discovery** (Краљевске сћолице у Аћеници - име које је обећавало изванредни налаз).

Почетком јуна археолози Александра Гојгић и Катарина Дмитровић присуствовале су годишњој скупштини Српског археолошког друштва организованог у Археолошком институту у Београду.

Пројекти и изложбе

После двогодишњих припрема реализована је изложба **Градина на Јелици - ѡвврћени центар у Илирику VI века и вишеслојно археолошко налазишће** аутора професора Михаила Милинковића у организацији Народног музеја Чачак. Изложба је одржана од 26. 4. до 6. 6. 2017. године у Галерији Академије наука и уметности у Београду. Стручни сарадници у организацији и поставци изложбе били су археолози Вујадин Вујадиновић и Александра Гојгић. Током целог трајања изложбе кустос археолог Вујадин Вујадиновић био је задужен за стручно вођење кроз поставку. Изложбу је видело 18.098 посетилаца.

Поводом 65 година од оснивања Народног музеја Чачак археолог Вујадин Вујадиновић представио је археолошку делатност

Музеја, а у складу са темом овогодишње манифестације „Музеј у гостима” у Српској академији наука и уметности.

Катарина Дмитривић је 18. 1. 2017. године у Дому војске у Пожеги отворила изложбу *Равни Луї Пилајовићи. Некројола бронзаної и сїаријеї ївозденої доба* аутора Љиљане Мандић, археолога Народног музеја у Ужицу. Том приликом урадила је и рецензију за пратећи каталог изложбе.

Сарадња са другим институцијама

Археолошко одељење организовало је изложбу *Порекло музичких инструмената код Срба* археолога Игора Ђуровића из Народног музеја у Крагујевцу. Изложба је презентована у Галерији Народног музеја Чачак за Ноћ музеја, а том приликом аутор је одржао и пригодан предавање.

Изложба *Градина на Јелици - уїврђени центар у Илирику VI века и вишеслојно археолошко налазиште рановизантијски уїврђени центар у Илирику* аутора професора Михаила Милинковића гостовала је и у Народног музеју у Краљеву (од 7. 10. до 7. 11. 2017. године). За организацију и поставку били су задужени археолози Вујадин Вујадиновић и Александра Гојгић. Вујадин Вујадиновић имао је и једно стручно вођење кроз поставку.

Током године рад на материјалу праисторијског одељења обавили су следећи стручњаци:

1. Михаела Саву, докторанд Кристиан-Албрехт универзитета у Килу, Немачка - Тегови из неолитског периода;
2. Младен Јовичић, истраживач-сарадник Археолошког института у Београду - Антички жрвњеви;
3. Матеуш Квалински - истраживач Археолошког института у Познању, Пољска - Узорковање ћилибара из бронзаног доба;
4. Тамара Благојевић, истраживач лабораторије за биоархеологију института

Биосенс из Новог Сада - Узорковање старчевачког остеолошког материјала.

Ради апсолутног датовања остеолошког материјала из гробова бронзаног и гвозденог доба чачанског краја, Археолошким институтом из Београда предати су узорци са седам некропола бронзаног доба и некрополе Калакача фазе из Мојсиња.

Српско археолошко друштво, у сарадњи са Народним музејом Чачак (Археолошким одељењем), учествовало је у реализацији пројекта *Подизање свесћи о значају археолошкої наслеђа*, финансираним од стране Министарства културе и информисања РС. Том приликом је уприличено предавање у Галерији Народног музеја, где су Катарина Дмитривић и Александра Гојгић припремиле рад о стању заштите археолошких локалитета и проблемима на територији коју покрива Народни музеј Чачак, док је Адам Црнобрња, председник Српског Археолошког Друштва, говорио о општим законским одредбама заштите, као и о актуелним проблемима на простору Србије.

Током августа и септембра Катарина Дмитривић је учествовала у обликовању монографије *Ante Portam Auream, Studia in Honorem Professoris Aleksandar Jovanović* (Belgrade 2017), у издању Филозофског факултета у Београду.

Обављене су финалне ауторске коректуре текстова за Зборнике са скупова у Таргу Мурешу (2016), Загребу (2013) и Зборник у част Растка Васића у издању Археолошког института у Београду.

Промоције

Археолози Катарина Дмитривић и Александра Гојгић присуствовале су 23. 11. 2017. промоцији Зборника радова у част професора Александра Јовановића у Београду.

Разно

Као и сваке године, споменик културе *Римске шерме* очишћен је два пута.

Крајем године постављена је културно-туристичка информативна табла која је обележила споменик културе *Римске шерме*.

Током првог квартала обављане су коначне припреме за штампу монографије Катарина Дмитровић *Бронзано доба у реији Чачка*.

ОДЕЉЕЊЕ ЗА ИСТОРИЈУ

Збирке

Збирка оружја и војне опреме обogaћена је предметима које су Музеју поклонили Лука Василић и Владе Челар, колекционари оружја из Чачка. Међу предметима који су добијени издваја се шлем типа „Чачак” који је пре Другог светског рата произвођен у „Војно-техничком заводу” у Чачку.

Настављен је и посао око снимања предмета из сталне поставке Народног музеја Чачак заједно са Марком Бојовићем. Снимљено је укупно 47 предмета и направљено 225 снимака. Фотографисање је обављено у студијским условима, што је захтевало доношење предмета из сталне поставке (отварање витрина, скидање са паноа, а затим поновно враћање), што је успоравало започети пројекат и условљавао сарадњу са конзерваторима који су један број предмета и очистили после снимања, а пре враћања у сталну поставку.

Истраживачки рад

Према планираним активностима у вези са објављивањем научних радова у 2018. покренута су истраживања на терену чачанског краја, у документацији Народног музеја Чачак, а затим и документацији других музеја, архива и библиотека у Србији у вези са темом *Лејенде о закојаном блају Зайагне Србије*. Када је у питању српски етнички простор забележене су многе приповести које говоре о потрази за изгубљеним или

сакривеним благом, што се може назвати и својеврсном „митологијом злата”. Оно се не посматра само као материјални, већ и као духовни објекат, чије би проналажење требало да омогући решавање најважнијих људских потреба. Овакве легенде нису до сада проучаване на простору Западне Србије, иако су саставни део народног наслеђа које се преноси у свакој генерацији, укључујући и „најновије” митске приче из XX века, посебно оне које се односе на Други светски рат.

Активности Историјског одељења

Настављена је сарадња са редакцијом *Српској биографској речника* и *Српске енциклопедије*, како би прошлост чачанског краја била што боље заступљена у овим издањима. Написане су и предате редакцији *Српске енциклопедије* биографије Драгутина Гавриловића и Зорана Глишића. За *Српски биографски речник* предате су одреднице Николић Петар, Николајевић Стојан, Павловић Трифун, Пантелић Вуле, Пауновић Светислав и Петровић Лазар.

У оквиру програма посвећеног генералу Спасоју Тешићу у Музеју рудничко-таковског краја у Горњем Милановцу 30. новембра 2017. године Радивоје Бојовић је говорио на тему *Генерал Ћасоје Тешић у збирци Народној музеја у Чачку*.

Послови музејске документације

Сређиване су збирке и реинвентарисан стари фонд у оквиру редовних послова на музејској документацији. Приликом паковања музејских предмета издвајани су ситан штампани материјал (позивнице, визиткарте), фотографске плоче и фотографије. Направљени су спискови, извршено је раздвајање по врстама и запаковано 11 кутија грађе из заоставштине Дојчила Митровића.

Посебна пажња је обрађена комплетирању документације музејских збирки. За регистар покретних културних добара обрађено је 160 предмета.

Изложбе

Народни музеј је у сарадњи са Општином Лучани и Библиотеком из Гуче организовао гостовање изложбе *Војвода Пејтар Бојовић - живој и њобеге*. Изложба је била постављена у Лучанима у просторијама Дома културе од јуна до августа 2017. године. У време одржавања 57. сабора трубача изложба је била постављена у Музеју Драгачева од 9. до 13. августа 2017. године.

Гостовање изложби са тематиком Великог рата у 8 градова Србије један је од најзначајнијих резултата рада у овој години. Медија центар „Одбрана“ из Београда омогућио је гостовање изложбе *Војвода Пејтар Бојовић - знамења славе и часћи* у Врању, Новом Саду, Панчеву и Аранђеловцу. У организацији Народног музеја Ужице изложба је гостовала и у Новој Вароши.

Захваљујући Удружењу грађана „Култура ћирилице“ и Удружењу потомака ратника 1912-1912. Општине Стари град изложба *Војвода Пејтар Бојовић - живој и њобеге* гостовала је у галеријском простору Установе културе „Пароброд“ у Београду. Изложба *Драјушин Гавриловић - мајор са чином њуковника* била је постављена у Војној академији и Дому ваздухопловства Војске Србије.

Историјском музеју Србије из Београда за изложбу *Србија 1915-1916* позајмљена су два предмета пуковника Драгутина Гавриловића (сабља и печат).

Музеју рудничко-таковског краја из Горњег Милановца позајмљено је 13 предмета за поставку поводом предавања *Генерал Џасоје Тешић*.

Приликом представљања књиге *Звонко Вучковић: рајна биографија (1941-1944) : расправа о њоблемима њрошлости и садашњости*, 17. марта 2017. приређена је и изложба у Галерији Народног музеја Чачак под називом *Дарови Анке Вучковић (заоставштина кайејана Звонимира Звонка Вучковића 1916-2004)*, аутора др Милош Тимотијевић.

Изложба је садржала један број предмета који је Музеју поклонила породица Вучковић из САД. После завршетка изложбе предмети су снимљени, а њихове фотографије постављене на сајт Народног музеја у одељку под називом „Музејске тајне“.

Током 2017. потпуно је припремљена и изложба о Драгиши Васићу која је требало да се реализује крајем године. Због „обарања“ тендера расписаног за дизајн и техничку припрему, она није могла да се реализује као што је планирано.

Изложбе у припреми

Историјско одељење Народног музеја Чачак већ деценијама редовно обележава све значајне јубилеје из националне, регионалне и локалне историје. Поводом приближавања јубилеја у вези са осамдесетогодишњицом устанка 1941. године, покренута су велика истраживања неопходна за припрему односне изложбе. Поред послова сређивања и попуњавања већ постојећих збирки започето је и велико истраживање које је у другој половини 2017. усмерено на већ објављене историјске изворе, мемоаре, сећања и дневнике учесника ових догађаја. За следећу годину планира се сређивање архивске збирке Одељења за историју Народног музеја Чачак, затим и микрофилмова у вези са догађајима из 1941. године, а потом и ревизија збирке фотографија.

Промоције и отварања изложби

Током 2017. године др Милош Тимотијевић одржао је шест промоција књига и отворио две изложбе.

У петак 17. марта 2017. у Галерији Народног музеја Чачак одржана је промоција књиге *Звонко Вучковић (1941-1944) : рајна биографија : расправа о њоблемима њрошлости и садашњости* аутора др Милоша Тимотијевића. На промоцији су, поред аутора, говорили директор Музеја Делфина Рајић, рецензент др Коста Николић, историчар

из Института за савремену историју у Београду, и Борисав Челиковић, уредник издања Службеног гласника.

У уторак 21. марта 2017. у просторијама Клуба Службеног гласника у Београду одржана је промоција књиге *Драјиша Васић (1885-1945) и српска национална идеја*. Промоција је организована за представнике медија у Србији. Говорили су аутор књиге др Милош Тимотијевић, рецензент др Коста Николић, историчар из Института за савремену историју у Београду и Борисав Челиковић, уредник издања Службеног гласника.

У понедељак 3. априла 2017. у просторијама Музеја рудничко-таковског краја у Горњем Милановцу промовисана је књига *Драјиша Васић (1885-1945) и српска национална идеја*. На промоцији су говорили аутор др Милош Тимотијевић, рецензент др Владимир Димитријевић, професор књижевности из Гимназије у Чачку и уредник Борисав Челиковић из Службеног гласника. Програм је водио Александар Марушић, историчар и директор Музеја у Горњем Милановцу.

У понедељак 16. октобра 2017. у малој сали Коларчевог универзитета у Београду представљена је књига *Драјиша Васић (1885-1945) и српска национална идеја*. На промоцији су говорили аутор др Милош Тимотијевић, рецензенти др Наташа Милићевић са Института за новију историју Србије, др Коста Николић са Института за савремену историју и проф. др Мило Ломпар са Филошког факултета у Београду.

У четвртак 7. децембра 2017. у Галерији Народног музеја у Чачку организована је промоција књиге *Драјиша Васић (1885-1945) и српска национална идеја*. На промоцији су говорили аутор др Милош Тимотијевић, рецензенти др Коста Николић и др Владимир Димитријевић и уредник Борисав Челиковић. Програм је водила Делфина Рајић, директор Музеја у Чачку.

У уторак 11. априла 2017, историчар др Милош Тимотијевић отворио је изложбу *Друј*

Тишо и друј Марко у Краљеву, аутора Силвије Крејаковић, у Народног музеју у Краљеву.

У уторак 7. новембар 2017. историчар др Милош Тимотијевић отворио је изложбу Градске библиотеке „Владислав Петковић Дис“ о Радоју Јовановићу, поводом стогодишњице Октобарске револуције.

Сарадња са медијима

Током 2017. дати су опширни интервјуи за листове *Печаш*, *Време*, *Данас*, *Вечерње новости* о књизи посвећеној Драгиши Васићу, као и *Чачанском јласу* (два интервјуа). На РТС-у у магазину *ОКО* 27. марта 2017. емитован је интервју у вези са књигом о Васићу. Сарадња са *Чачанским јласом* настављена је интервјуом о књизи посвећеној Звонку Вучковићу.

Истовремено у *Чачанском јласу* Милош Тимотијевић је објавио укупно 10 прилога у оквиру пројекта под називом *Географски завичајник: Тајна ајеничкој блаја, Тројлав - 'рајшборна' јланина, Видова - село словенској Свејовида, Пријевор - увала или јревара?, Градац, Иконостајс цркве Св. Вазнесења Христивој у Чачку, Каблар - средњовековна мера, Пилојаћ - јојодан за шейњу, Овчар - јасиширској имена, Вујан - јланина вукова, Јелица - Свеји Илија*.

Током године у више наврата др Милош Тимотијевић је интервјуисан за неколико телевизија (*Прва, О2-Б92, Глас зајадне Србије*) у вези са неговањем традиција периода социјализма у Чачку и Западној Србији и представљања издања Народног музеја у Чачку (*Телемарк јшелевизија, Лав+*).

Рецензије

Током 2017. историчар др Милош Тимотијевић написао је пет рецензија. Најпре за текст Дарка Гучанина, *Прве јодине сарадње између Фабрике вајона у Краљеву и Завода И. М. Новоиќи из Зелене Горе*, који треба да се објави у часопису *Наша јрошлост* Музеја и Архива у Краљеву, потом за књигу Немање

Девића о капетану Александру Милошевићу у издању Службеног гласника, затим књигу мр Маријане Матовић *Јермени у Чачку : 1885-1950.* у издању Народног музеја у Чачку и књигу колеге Виктора Бејатовића *Лейеза смрти : вишедисциплинарни ириситиу и уиоредне методолоије у реконструкцији моштва и обима райној злочина у Крајујевцу октобра 1941.* у издању Спомен-парка „Крагујевачки октобар”. Рецензију је написао и за колегу Александра Марушића из Музеја рудничко-таковског краја у Горњем Милановцу за његов хабилитациони рад *Рудничко-џаковски крај, Милошев устанак и владарски дом Обреновића: уиција и џрожимања* за звање вишег кустоса.

ОДЕЉЕЊЕ ЗА ЕТНОЛОГИЈУ

Збирке

У 2017. години Етнолошко одељење је набавило 50 нових предмета за збирке покућства, посуђа, заната и играчака. У току 2013. године успостављен је контакт са Даницом Калинић из Београда, наследницом куће Михаила Протића, свештеника у Негришорима. У кући у којој нико не живи налази се велики број предмета потребних за збирке покућства, изузетне вредности. Од госпође Данице Калинић откупљено је 5 предмета (орман, комода за веш, комода са огледалом, метални кревет и шпорет). Од Љубише Ћирковића из Чачка откупљена је комплетна спаваћа соба са почетка двадесетог века (два кревета, два ормана, комода са огледалом и ноћни ормарић). Откупљене су и три лутке. Са господином Момчилом Гојгићем, пореклом из Чачка, успостављен је контакт и започети су разговори о преузимању његове изузетно вредне збирке керамике која се састоји од хиљаду комада прикупљених на територији читаве бивше Југославије. Збирка је изузетно вредна, а колекционар би био спреман да је у целости у виду легата поклони Народног музеју, уколико би се

обезбедио простор за њено излагање у виду сталне поставке. Контакти су настављени и договорена је промотивна изложба ове збирке која ће бити реализована у другој половини 2018. године.

Веома значајну сарадњу етнологзи су остварили са породицом КОЈОМ? из Соколића. Они су годинама израђивали маске за Белу покладну недељу са којима су побеђивали на такмичењу. Музеју су поклонили шест победничких маски. Тим поводом организована је и конференција за штампу и представљање у Ноћи музеја.

Рајо Петровић из Брајића поклонио је комплетан разбој, а Љубиша Ћирковић неколико предмета везаних за Љубомира Ћирковића.

У току године Етнолошко одељење је од грађана на поклон добило већи број предмета за збирке покућства и играчака.

Од Рајке Боројевић-Џокић ово одељење је добило предмете у вези са Драгачевском задругом ткаља. Сви они су реверсом уступљени Центру за културу у Гучи, а већина се налази у сталној музејској поставци.

Документација и инвентаризација предмета

У оквиру редовних музејских активности инвентарисано је 48 предмета. Снимљени видео и аудио-материјал у току теренских активности чува се у Етнолошком одељењу.

Фото-документација

У дигиталној техници снимљено је око 300 фотографија, углавном из области Нематеријалне баштине, као и објеката и детаља у вези са народним градителством и предмета материјалне културе. Највећи део фотографија настао је у току теренских активности кустоса. У фото-лабораторији је у црно-белој техници снимљено око 30 фотографија за потребе

фото-документације Етнолошког одељења и око 100 у дигиталној техници.

Рад у депоима, на превентиви и заштити предмета

У току 2017. године вршене су редовне активности око одржавања и сређивања депоа. Проблем недостатка простора за смештај крупнијих предмета и даље је присутан.

Проблем нових ормана и полица за једну просторију депоа решен је у 2015. години добијањем потребних средстава од Министарства културе РС набавком три метална ормана са полицама за смештај предмета.

Овим је делимично решен проблем простора за предмете из Етнолошке збирке, а предмети су прописно упаковани и сложени у нове ормане.

Теренска активност

Током године вршена су појединачна теренска истраживања према потребама тема о којима је писано и за припрему изложби планираних за наредни период.

Настављена је сарадња са бројним чачанским породицама, од којих су добијени значајни подаци у вези са пројектима, као и за редовну активност одељења на прикупљању нових предмета за етнолошке збирке.

Обављено је етнолошко истраживање у селу Трмбас у сарадњи са колегама из крагујевачког Музеја.

Стална поставка

Музеј детињства - У току 2017. године настављено је са активностима везаним за реализацију Музеја детињства. Због административних тешкоћа, реализација ове активности кренула је тек крајем године. Извршени су заптивање и дезинфекција брвана на кућици, израђени панои, витрине и завршени планирани радови у дворишту. Отварање Музеја детињства планирано је за

почетак наредне године и биће условљено временским условима.

Драгачевска задруга жена – хероина једног времена - У Музеју трубе у Гучи Снежана Ашанин је реализовала сталну музејску поставку посвећену драгачевским ткаљама које су током друге половине прошлог века прославиле овај крај. Изложбу је отворио др Марко Стојановић из Етнографског музеја, а прати је и стручни каталог.

Изложбена делатност

Пут свиле - У Заводу за проучавање културног развитка у Београду приређена је изложба *Пут свиле*. Представљени су уметнички радови настали сликањем на свили. Предмети су употребни, углавном мараме, ешарпе и хаљине. За ову прилику реализован је и изложбени каталог, а изложбу је отворила аутор Снежана Ашанин.

У центру за културу у Гучи, етнолог Снежана Ашанин је реализовала изложбу *Драгачевска задруга жена*, која је отворена за Ноћ музеја. Након овог догађаја, велики број посетилаца је у наредних месец дана имао прилике да види ову изложбу.

Музеји Србије 10 дана од 10 до 10 и Ноћ музеја

Радионица Макраме. За ђаке чачанске Гимназије организована је радионица уметничког везивања чворова. Радионица је привукла велику пажњу публике, тако да је договорено да се у време летњег распуста организује десетодневна обука.

Нематеријално културно наслеђе

Снежана Ашанин, као регионални координатор за нематеријално културно наслеђе, припремила је три нова предлога за упис на националну листу нематеријалног културног наслеђа: 1. *Паљење Пејровданских лила*; 2. *Здравнице*; 3. *Драгачевски сабор њрубача*.

Коло. Наш Музеј дао је велики допринос у вези са номинацијом кола на УНЕСКО-ву репрезентативну листу. Сагласност за упис овог елемента дали су и Туристичка организација Чачка и Центар за културу и спорт општине Лучани у Гучи. У децембру месецу *коло* је званично уписано на ову престижну и репрезентативну листу човечанства.

Косидба на Рајцу: Етнолог Снежана Ашанин радила је на евидентирању новог елемента за номинацију НКН. У време одржавања ове манифестације истраживала је све појединости у вези са такмичењем косача које је у овом крају веома стара и значајна појава. Успостављена је сарадња са Туристичком организацијом у Љигу, која је и организатор овог догађаја.

Српски ојанак. У склопу тима који је задужен за номинацију српског опанка на националну листу НКН, Снежана Ашанин је радила на прикупљању теренске грађе и неопходне документације. Евидентирани су и опанчарске радње које су активне до данас.

Ваљалице. У драгачевском крају Снежана Ашанин је радила на изради неопходне документације за оживљавање и реконструкцију старе ваљалице у селу Вича. Значај овог ангажовања је посебан пошто у Србији до данас није сачувана ниједна ваљалица.

Певање уз ђусле. Прикупљен је аудио и видео-материјал са простора Моравичког округа који је селектован у Центру за нематеријално културно наслеђе и прослеђен за потребе номинације овог елемента на репрезентативну УНЕСКО-ву листу човечанства.

Предавање о значају евидентирања немајтеријалној културној наслеђа. Снежана Ашанин је у току дводневног семинара заједно са колегицама Данијелом Филиповић и Снежаном Томић одржала предавање о значају препознавања живог културног наслеђа. Предавање је било

намењено директорима установа културе и образовања и невладиним организацијама општина Нова Варош, Нови Пазар, Сјеница, Тутин и Пријепоље.

Манифестације

Богојављење. Као и претходне године, манифестација *Пливање за залеђени крст*, четрнаеста по реду реализована је у сарадњи са Спортским центром „Младост“ и Домом културе. Покровитељи су били Град Чачак и црква Светог Вазнесења.

Драгачевски сабор трубача. И ове године традиционална Драгачевска свадба изведена је у организацији и режији Снежане Ашанин. Представа свадбе, уз све обичаје и обредне радње, садржана је из две сценске целине. Како домаћа, тако и страна публика имала је прилику да се упозна са обредним радњама у вези са свадбеним церемонијалом. У оквиру Сабора трубача Снежана Ашанин је била председник стручног жирија у такмичењу здравичара и у такмичењу за избор најоригиналније народне ношње.

Сабор фрулаша у Прислоници. Етнолог Снежана Ашанин је, као и протеклих година, учествовала у овој манифестацији. Активност се углавном огледала у раду око изложби домаће радиности, старих заната и музичких инструмената. Осим тога, поставила је и изложбу *Крст и шпайови* од експоната насталих као плод рада уметничке колоније.

Фестивал маски. Традиционално, етнолог КОЈИ? је члан стручног жирија у избору најоригиналније маске коју организује КУД *Абрашевић* на Белу покладну недељу. Такмичари су са простора неколико округа (Моравички, Златиборски...). Председник стручног жирија била је Снежана Ашанин.

Манифестација *Занай златна вредан* одржана је у Галерији Народног музеја Чачак 23. и 24. децембра 2017. године. На мини

сајму представљени су наши креативни суграђани и суграђанке који се баве израдом различитих употребних и украсних предмета у виду хобија или занимања. Основни циљ манифестације је промовисање заната и других сродних видова стваралаштва са жељом да она постане традиционална. Организатор је удружење „Наше дрво“ уз подршку Народног музеја Чачак, а средства је обезбедио град Чачак..

Пројекти

Етнолошко одељење је од Министарства Културе и информисања РС (сектор за савремено стваралаштво) добило средства за пројекат *Лейња школица народне традиције*. У периоду од три месеца (јул, август и септембар) са по два сусрета недељно у трајању од три сата, у просторијама Музеја петнаест учесника, деца смештене у хранитељске породице, имало је прилику да научи нешто ново и присуствује текућим програмима Музеја. У првом делу рада радионице учесници су упознати са сталном поставком Музеја у Конаку Јована Обреновића и историјом града и посетили Галерију Надежда Петровић и Римске терме. Имали су прилику да се упознају са традиционалном културом кроз оригиналне предмете из Етнолошке збирке Народног музеја. У другом делу рада радионице имали су прилику да се ликовно изразе о виђеном, као и да науче основе неколико техника украшавања предмета од глине, дрвета и текстила (декупаж и осликавање текстила бојама за текстил).

У септембру је организован излет - посета Стопића пећини и Музеју на отвореном „Старо село“ у Сирогојну, којим је заокружен рад радионице и упознавање са нашом народном традицијом. Последњи сегмент пројекта била је изложба радова насталих у раду радионице и подела диплома учесницима. Изложба је отворена 22. септембра у 20 часова у Галерији Народног музеја у Чачку. Пројектом је координирао и вршио

евалуацију рада радионице Милош Илић, дипломирани дефектолог, саветник за хранитељство Моравичког округа, Канцеларија у Чачку. Директан рад са децом обављале су Ивана Ћирјаковић, виши кустос-етнолог из Народног музеја Чачак и Снежана Јефтић, дипломирани дефектолог. Изложбу је отворила Делфина Рајић.

Покренимо нити. У сарадњи са Центром за културу у Гучи, организована је школа ткања. Пројекат је подржало Министарство културе. Поред 23 редовна полазника кроз ову школу је прошао велики број љака који су имали прилику да се упознају са вештинама ткања.

Традиционални производи од шљива у исхрани западне и централне Србије. Руководилац овог заједничког пројекта био је Народни музеј из Ваљева. Прикупљена је теренска грађа, а поједини кустоси су учествовали у изради стручног каталога. Етнолошко одељење је за потребе овог пројекта Музеју у Ваљеву уступило предмете који су били у директној вези са израдом и служењем хране од шљива.

Научни и стручни скупови

Етнолози су 2. и 3. октобра учествовали на стручном скупу у Руми под називом *Традиција вашара и сабора у Србији*, у организацији Етнолошке секције МДС-а који представља другу фазу у реализацији истоименог пројекта. Место и време састанка су изабрани због одржавања чувеног Румског вашара, који је обележио 270 година континуираног постојања. На овом скупу договорена је заједничка изложба етнолога из целе Србије на тему вашара.

Етнолози су изложили следеће теме: Ивана Ћирјаковић је презентовала рад *Традиционални занатли на вашару у Чачку*, а Снежана Ашанин *Старо и ново на Драјачевском сабору шрубача*.

Стручни скуп у организацији *Мокројорске школе менаџмента*, посвећен изворним

вредностима Србије у савременим условима, био је прилика за ангажовање нашег етнолога КОГ? који је присутне упознао са радом Музеја на заштити и презентацији етнoлошког културног наслеђа.

У новембру месецу Снежана Ашанин је учествовала у раду конференције *Трансјорџи и превоз робе као културно наслеђе* коју је организовао Завод за заштиту споменика културе Војводине и Музеј Железнице где је презентовала рад *Прва чачанска џура и сјање железнице данас*.

Рад у стручним друштвима

Музејско друштво Србије. На изборној скупштини МДС-а одржаној 4. децембра 2017. године Снежана Ашанин је изабрана за члана Извршног одбора друштва, а Ивана Ћирјаковић за члана Надзорног одбора друштва.

Етнoлошко-антрополошко друштво Србије. Снежана Ашанин је као председник Управног одбора Етнoлошко-антрополошког друштва Србије активно радила. Због истека мандата предузете су активности у вези са избором новог председника ИО ЕАД.

Сарадња са другим установама

Основна школа „Ратко Митровић“. Снежана Ашанин је у оквиру манифестације *Светосавске свечаности* учествовала као члан организационог тима. Реализоване су радионице ткања, калиграфије и израде славских колача за децу из чачанских основних школа. На крају је, за Светог Саву, у холу школе приређена изложба.

Музеј рудничко-таковског краја Горњи Милановац. Етнолог Ивана Ћирјаковић је 12. децембра одржала предавање о етнoлошком филму и стваралаштву Милана Брајовића, етнолога из Горњег Милановца. После разговора приказана су и два филма из богатог опуса Милана Брајовића - *Бојојављење* и *Ал' сам лед'о да и њему буде добро*.

Завод за заштиту споменика културе у Краљеву. Етнолог Ивана Ћирјаковић отворила је 21. децембра 2017. изложбу колегинице Катарине Грујовић-Брковић *Ево јроба одмориша двора* посвећену радовима у оквиру пројекта ревитализације гробља у Негришорима.

Удружење „Стари Чачани“. Етнолог Ивана Ћирјаковић је на годишњој манифестацији овог удружења *Српски асјал* одржаној 26. октобра 2017. Године, одржала предавање на тему *Јеловници старих чачанских кафана*.

Предшколска установа „Моје детињство“. У оквиру пројекта *Вршићи без јраница* Етнoлошко одељење Народног музеја Чачак организовало је две етнoлошке радионице у просторијама музеја на тему *Разједнице моја прага*.

Технички факултет Чачак. Етнологи Народног музеја сарађују и са овом образовном установом. Стручњацима са овог факултета омогућено је истраживање у вези са геометријском орнаментиком на преслицама.

Гимназија Чачак. Етнoлошко одељење је пред Васкрс организовало *Школу украшавања васкршњих јаја традиционалним мейодама*. Полазници овог курса су били ђаци Гимназије. Радионица је организована у манастиру Никоље.

Туристичка организација Чачак. И ове године настављена је сарадња са овом установом. Снежана Ашанин је ангажована као члан организационог одбора Сабора фрулаша, као и у реализацији изложбе *Крси њајријарха Павла* и калиграфских радова.

Удружење пословних жена „Надежда Петровић“. Организована је прослава празника *Мајерице* у хотелу „Београд“. Том приликом Снежана Ашанин је припремила програм посвећен овом празнику.

Снежана Ашанин је учествовала у реализацији манифестације *Плодови Зајадној Поморавља*. Припремила је изложбу и

учествовала у жирију који је оцењивао припрему традиционалне хране.

Народни музеј Зајечар. Снежана Ашанин је учествовала у пројекту *Исџкаџи бугућносџ* Народног музеја у Зајечару. Пројекат је реализован на Ромулијани.

98. ваздухопловна бригада - Лађевци. Етнолог је учествовао и у обележавању крсне славе Светог краља Милутина, као и у обележавању дана јединице.

Завод за јавно здравље Чачак. У оквиру обележавања јубилеја ове установе Снежана Ашанин је на свечаности за све присутне званице организовала презентацију *Вила Ленка*. Реч је о грађевини коју је саградио предратни председник чачанске општине Рашо Гавровић и дао јој име по својој ћерки Ленки.

Предшколска установа „Радост“. У склопу обележавања 86 година ове установе остварена је сарадња која се огледала у организовању дечјих представа у Музеју на тему народне традиције и учествовања деце у бројним обредним радњама животног и годишњег циклуса.

РТС. Снежана Ашанин је у више наврата учествовала у емисијама које припрема Културно-образовна редакција РТС-а. У овој години реализоване су емисије *Косовски вез*, *Ђурђевдан*, *Коло*, *Пеливани*, *Ткање*, *Крсна слава*.

БИБЛИОТЕКА МУЗЕЈА

Библиотека Музеја сврстана је у специјалне библиотеке, те је посао запосленог условљен познавањем скоро свих захтева струке (обрада књига и часописа, услуга издавања истих корисницима (претежно запосленим у установи), смештај, чишћење...). Размена са другим установама у земљи и иностранству, као основни вид набавке, захтева редовно контактирање са колегама, ажурирање адреса и старање о њеном техничком извршењу. Поклони се углавном односе на сродне

установе, најчешће из Одељења за селективну набавку Народне библиотеке Србије, као и појединаца, сарадника, често познатих личности. Обрада књига обавља се у библиотечком програму НИБИС (Машински факултет Ниш обавља ову делатност већ више година) и до сада је унето 4300 наслова (у 2017-ој 460). У картотеку часописа евидентирано је 148 наслова часописа, од чега 38 страних. Успостављене су нове и обновљене неке старе размене са установама у Хрватској. Запослени редовно допуњује знања из напредних могућности програма, у циљу побољшања резултата рада. У ту сврху посећена је Библиотека „Стеван Сремац“ у Нишу где је НИБИС започео са применом и обављено једнодневно упознавање са практичном применом апликације *Mobilise* погодном за примену у библиотечком пословању.

У 2017. години урађено је редовно корицење купљених часописа. Издања Музеја се и даље редовно поклањају школама, сарадницима и установама, делимично и продају, као вид сарадње и промоције установе.

ЛАБОРАТОРИЈА ЗА КОНЗЕРВАЦИЈУ И РЕСТАУРАЦИЈУ

Подаци о извршеним конзерваторско-рестаураторским радовима и интервенцијама

- археолошке збирке:

локалитет *Градина на Јелици*: (налази: 1 - метални предмет (бронза/гвожђе); метални ламеларни оклоп (делимична конзервација); 1 - коштани материјал; 1 - камена пластика; 2 - керамика);

локалитет *АТЕНИЦА, УМКЕ, ХУМКА II*: у току је конзервација делова гвоздених праисторијских кола;

локалитет *Пријевор, Чуљевина*: у току је конзервација студијског материјала (фреске, керамика);

локалитет *Рудник (Дрење-Дворишће С. Марковића, Дрење-Којовача)*: 29 налаза.

- **историјске збирке**: Збирка *Историја оружја и војне опреме* (метални шлем *Адријан*). У току је конзервација металног шлема типа *Чачак*.

- **етнолошке збирке**: обрачунска машина; *Збирка школског прибора* (скамија); *Збирка дечијих играчака* (кревет за лутку); у току је конзервација 11 металних предмета из збирке покућства и једне писаће машине.

- **установе, други музеји**:

Уметничка галерија *Надежда Пејровић* у Чачку: три метална предмета који су припадали *Надежди Петровић*;

Народни музеј Крајевца: шест средњо-вековних бронзаних наушница.

Превентивна конзервација

Извршени су редовни мониторинг и обрада података амбијенталних услова у Сталној поставци Музеја.

Извршен је преглед, као и чишћење предмета и витрина из Сталне поставке (јун, јул). У прегледу и чишћењу су учествовали конзерватори, техничка служба, кустоси и хигијеничари.

Конзерватори су током године предузимали одговарајуће мере и активности у домену превентивне конзервације (припрема одговарајућег паковања за чување и транспорт музејских предмета, контрола параметара за адекватно чување и излагање предмета итд.).

Учествовање на предавањима, радионицама и стручна сарадња

У току прошле године настављена је сарадња са Рударско-геолошким факултетом у Београду у погледу анализе археолошких предмета.

Слободан Богојевић је у Галерији-легату Милице Зорић и Родољуба Чолаковића 1. марта учествовао на стручном скупу под

називом *О камену*, у организацији Музеја савремене уметности из Београда. Стручњаци из различитих области говорили су о вредности камена у природи и уметности, као и о начинима његове заштите.

Музеј у Чачку је 1. јуна на препоруку госпође Елизабет Јовановић посетио Жан-Батист Кизен, директор Француског института у Србији који се том приликом упознао како са Музејом, тако и са радом лабораторије за конзервацију и рестаурацију.

Изложбе

Конзерватори су учествовали у техничкој реализацији тематских изложби у организацији Народног музеја Чачак, као и изложби других музеја, установа и удружења.

Слободан Богојевић је у оквиру специјализованог програма *Палеонтолошка радионица* учествовао у припреми изложбе *Авантуре малој Дина* која је одржана 12. априла.

Стручна пракса из области конзервације и рестаурације

Лабораторија за конзервацију и рестаурацију наставила је са организацијом стручне праксе из области конзервације и рестаурације за ученике III и IV разреда средње Уметничке школе из Чачка (смер конзерватор културних добара).

У периоду 2016/2017. године ученик IV године Уметничке школе Маринко Калаџија похађао је стручну праксу из области *Конзервација и рестаурација мейала*. Пракса је подразумевала конзерваторско-рестаураторски третман на одабраним бронзаним археолошким налазима. Ментор стручне праксе био је конзерватор Слободан Богојевић, а поред њега у програм су били укључени и сарадници Вујадин Вујадиновић, археолог и Марко Бојовић, фотограф. Калаџија је 12. јуна представио резултате рада на *Изложби радова ученика Уметничке школе*. За ту

прилику осмишљен је контекст археолошких предмета, као и презентација рада у лабораторији у сарадњи са Бојаном Пајићем, фотографом из Чачка.

Од марта месеца са ученицима III године настављена је реализација програма *Конзервација мейала* који је ове године обухватила теоријски сегмент. Ученица Марина Капларевић је у периоду март-јун додатно похађала стручну праксу у оквиру које је радила на рестаурацији и реконструкцији одабраног бронзаног археолошког налаза. Резултате рада представила је 12. јуна на *Изложби радова ученика Уметничке школе*. Стручна праксу водио је Слободан Богојевић, а поред конзерватора у програм су били укључени и предметни професор Софија Војиновић, Вујадин Вујадиновић, археолог, као и фотограф Музеја Марко Бојовић.

У периоду од децембра месеца започета је стручна пракса у вези са програмом *Конзервација мейала за ученике III године Уметничке школе* у сарадњи са предметним наставником Рашом Јованићем. Поред Слободана Богојевића као ментора, у програм су били укључени и Александра Гојгић, археолог и фотограф музеја Марко Бојовић.

Стручно усавршавање

Слободан Богојевић је учествовао у стручном програму *Courants du Monde (Културна медијација)* у Француској (Париз, Монпеље) у периоду од 8. до 21. октобра у организацији Министарства културе и комуникација Републике Француске. Богојевића је одабрало Министарство културе Француске, а на препоруку Жан-Батист Кизена, директора Француског института из Београда и госпође Елизабет Јовановић, као резултат његовог досадашњег рада у области музејске медијације. Као једини учесник из Србије, Богојевић је током програма и низа радних посета француским културним институцијама представљао Србију, односно свој град, као и матичну институцију. Током

програма остварено је низ контаката ради креирања будућих заједничких активности, пројеката и изложби, односно развијања културне и образовне размене између Србије и Француске у домену културног наслеђа.

Набавка апарата и опреме

Лабораторија је у септембру месецу набила аналитички инструмент рН метар/кондуктометар који ће у великој мери унапредити лабораторијске анализе током конзерваторских третмана.

СТАЛНА ПОСТАВКА

У 2017. години сталну поставку Народног музеја видело је 4720 посетилаца: 2820 деце и 1900 одраслих. Галерију Народног музеја посетило је 4760 посетилаца. Организоване групе деце биле су најбројнија публика.

Поставку сваке године обилази све више страних посетилаца. Приликом званичне посете Чачку Музеј је посетио амбасадор Краљевине Шведске. Порастао је и број посетилаца из земаља Далеког истока и арапских земаља.

ИЗЛОЖБЕ НАРОДНОГ МУЗЕЈА

У току 2017. године Народни музеј је реализовао 21 изложбу.

У јануару је отворена изложба фотографија *У сусрећ руском цару*. Изложбу је отворила Делфина Рајић.

У фебруару је отворена 18. изложба издаваштва *Штамјана реч 2017.*, у организацији Градске библиотеке „Владислав Петковић Дис“.

У марту је отворена изложба *Свети Сава српски* у сарадњи са Историјским музејом Србије.

У априлу је отворена 19. годишња изложба љубитеља уметности „Естет“ коју је отворила Делфина Рајић.

У истом месецу је отворена изложба *Диносауруси“ - аваншуре малої Дина.*

У мају је отворена изложба *Порекло музичких инструмената код Срба* у сарадњи са Народним музејом из Крагујевца. Етнолошко одељење је организовало две радионице за децу предшколског узраста на којима су деца имала прилику да се упознају са народним музичким инструментима из Етнолошке збирке и да упознају гуслара Андрију Миликића који им је објаснио и показао технику певања и свирања гусала.

У истом месецу отворен је 34. Дечји мајски салон са темом *Време љубовања.* Учествовало је 16 школа из Чачка, општине Лучани и Ивањице. За најбољи понуђени избор дечјих радова награђена је Основна школа „Горачићи“ из Горачића.

Почетком јула отворена је Прва годишња изложба фотографија фотогруппе „Формат“. Изложбу је отворила Делфина Рајић.

У истом месецу отворена је изложба *Сшаро и ново и увек исто,* аутора протојереја-ставрофора Велимира Петаковића. Изложбу је отворила Делфина Рајић.

Изложбу радова студената Факултета уметности у августу месецу отворила је Делфина Рајић.

У истом месецу, а поводом 65 година рада Музеја, отворена је изложба *Чишање линије,* у сарадњи са Министарством одбране (Управа за односе са јавношћу Медија центар „Одбрана“).

Делфина Рајић је у септембру отворила изложбу *Лешња школица народне традиције,* а у октобру изложбу *Дани њаширјарха Павла.*

ДОГАЂАЊА

У мају је представљена књига *Порекло музичких инструмената код Срба,* аутора Игора Ђуровића.

У јуну је обављена промоција монографије др Катарине Дмитровић *Некрополе*

бронзаної доба у реији Чачка у Галерији Народног музеја у Чачку. Учествовали су директор Народног музеја Чачак Делфина Рајић, доценти Филозофског факултета у Београду Марија Љуштина и Милош Јевтић и аутор.

У септембру је представљена стручна публикација *Обреновићи у музејским и друим збиркама Србије и Европе* (IV том). Учествовали су др Игор Борозан, др Милош Тимотијевић, Александар Марушић и Делфина Рајић.

У петак, 15. децембра организовано је представљање *Зборника радова Народног музеја бр XLVI.* Учествовали су Делфина Рајић, уредник Зборника, Наташа Милићевић и др Милош Тимотијевић, члан редакције Зборника.

КАДРОВИ

Дипломирани археолог Вујадин Вујадиновић је због повећаног обима посла примљен на рад на одређено време на радно место кустоса, у периоду јануар-јун и октобар-децембар 2017. године.

Рад у редакцији Зборника радова Народног музеја Чачак

У првој половини 2017. прегледани су сви пристигли радови за Зборник радова Народног музеја Чачак. Историчар др Милош Тимотијевић је у оквиру својих задужења примио све радове у папирном и електронском облику, као и прилоге у форми цртежа и фотографија. У XLVI броју Зборника радова Народног музеја објављено је 10 радова. Историчар др Милош Тимотијевић прочитао је као члан редакције све радове, а шест њих потписао као рецензент. Уредник и члан редакције обавили су све послове у вези са техничким уређењем, дизајном, сарадњом са преводиоцима на енглески и француски језик, лектором и коректором,

организацијом штампе и представљањем Зборника.

БИБЛИОГРАФИЈА РАДНИКА МУЗЕЈА

Биљана Чкоњевић, „Приказ фосилног јежа из палеонтолошке збирке Народног музеја у Чачку”, *Зборник радова Народног музеја* XLVI, Чачак, 7-13, Чачак, 2017.

Катарина Дмитровић, *Некрополе бронзане доба у реији Чачка*, Народни музеј Чачак, 2016.

Katarina Dmitrović, „Amber from Atenica: a new insight into an old finding”, in: *4th International Conference about Ancient Roads, The Amber Roads, book of abstracts*, Novo Mesto, 2017, 11.

Katarina Dmitrović, „Late Bronze Horizon in Stapani Necropolis and its Relation with the Neighboring Areas”, in: *Late Bronze Age mortuary practices and society in the Carpathian Basin*, Programme and abstracts, Zagreb, 2017, 9-10.

Katarina Dmitrović, Marija Ljuština, 2016. „Towards Reconstruction of the Bronze Age Funerary Ritual in Western Serbia”, in: *Istros XXII, Proceedings of the 15th International Colloquium of Funerary Archaeology, Interdisciplinary Methods of Research for Prehistoric and Protohistoric Funerary Monuments*, Brăila 20th-22nd of May 2016, 89-108.

Marija Ljuština, Katarina Dmitrović, 2016. „The Right or Merit to be Buried? A Contribution to social aspects of the Bronze Age Funerary Practice in western Serbia”, in: *Istros XXII, Proceedings of the 15th International Colloquium of Funerary Archaeology, Interdisciplinary Methods of Research for Prehistoric and Protohistoric Funerary Monuments*, Brăila 20th-22nd of May 2016, 129-151.

Dejan Radičević, Katarina Dmitrović, „Late Antiquity Urns from Čačak”, in: *Ante Portam Auream, Studia in Honorem Professoris Aleksandar Jovanović*, Belgrade, 2017, 225-238.

Александра Гојић, кат. 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248,

249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 267, 268, 269, 20, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283 у: *Градина на Јелици - ујврђени центар у Илирику VI века и вишеслојно археолошко налазиште*, Српска академија наука и уметности - Народни музеј Чачак, Београд-Чачак, 2017.

Вујадин Вујадиновић, кат. 28, 29, 47 – 62, 69, 70, 83, 126 – 165, 168 – 176, 206 – 209, 211 – 235, 264 – 266, 271, 380, 382 – 384, 389, 403, 404, у: *Градина на Јелици - ујврђени центар у Илирику VI века и вишеслојно археолошко налазиште*, Српска академија наука и уметности - Народни музеј Чачак, Београд-Чачак, 2017.

Вујадин Вујадиновић, Библиографија наведених радова у: *Градина на Јелици - ујврђени центар у Илирику VI века и вишеслојно археолошко налазиште*, Српска академија наука и уметности - Народни музеј Чачак, Београд-Чачак, 2017, 235-243.

Радивоје Бојовић, *Војвода Пејтар Бојовић живој и њобеде*, Гуча, 2017, деплијан, стр. 8.

Радивоје Бојовић, *Војвода Пејтар Бојовић - живој и њобеде*, 57. Драгачевски сабор трубача, изложбе, Гуча, 2017, 13-16.

Радивоје Бојовић, *Војвода Пејтар Бојовић живој и њобеде*, Београд, 2017, деплијан, 4 стране.

Радивоје Бојовић, *Драгушин Гавриловић - мајор са чином њуковника*, Београд, 2017, деплијан, 4 стране.

Радивоје Бојовић, „Предлози за одликовање Орденом Карађорђевог звезде са мачевима официра X пешадијског пука I позива за заслуге 1914. године”, *Изворник*, књ. 32, Чачак, 2016, 107-120.

Радивоје Бојовић, Снежана Ферјанчић, *Војивни најиис бојине Дијане*, Каталог налаза, *Градина на Јелици. Ујврђени центар у Илирику VI века и вишеслојно археолошко налазиште*, Галерија Српске академије наука и уметности 140, Београд-Чачак, 2017, 83.

Милош Тимотијевић, „Култ светитеља, места сећања и политички митови: пример манастира Вујан, гробне цркве породице Луњевица“, *Годишњак за друшћивену историју*, св. 3 (Београд, 2016[шт. 2017]), 33-63.

Милош Тимотијевић, „Историјско одељење Народног музеја у Чачку: повест баштињење и структура сталне поставке (1953-2006)“, *Зборник радова Народног музеја XLVI*, Чачак, 2016 [шт. 2017], 85-96.

Милош Тимотијевић [рецензија], у: Маријана Матовић, *Јермени у Чачку: 1885-1950* (Чачак: Народни музеј Чачак, 2017), 301-303.

Милош Тимотијевић [рецензија], у: Виктор Бејатовић, *Лейеза смрти: вишедисциплинарни истраживања и уредне методологије у реконструкцији мошва и обима рајног злочина у Крагујевцу октобра 1941* (Крагујевац: Спомен-парк Крагујевачки октобар, 2017), 177-179.

Делфина Рајић, *34. Дечји мајски салон*, Народни музеј Чачак, 2017.

Делфина Рајић, Милош Тимотијевић, „Досадашња истраживања манастира Овчарско-кабларске клисуре“, *Бележник Овчарско-кабларске клисуре*, бр. 7 (Чачак, 2016 [шт. 2017]), 16-22.

Делфина Рајић [Реч уредника], у: Маријана Матовић, *Јермени у Чачку: 1885 – 1950* (Чачак: Народни музеј), 2017.

Делфина Рајић [рецензија], у: Светомир Настасијевић, *Пућ у музику* (Горњи Милановац: Музеј рудничко-таковског краја), 131-132.

Делфина Рајић, „Извештај о раду Народног музеја за 2016. годину“, *Зборник радова народног музеја*, књ. XLVI, Чачак, 2017.

Снежана Ашанин, „Традиционално и савремено српско село“, у: *Пољопривредни календар*, Нови Сад, 2017.

Снежана Ашанин, *Драгачевска заграда жена - хероина једног времена*, Гуча, 2017.

Снежана Ашанин, *Пућевима драгачевских шкала*, Гуча, 2017.

Снежана Ашанин, „Село-град-зачарани круг“, у: *Село Балкана*, Историјски институт, Београда, 2017.

Ивана Ћирјаковић, „Споменари и успомене из Етнолошке збирке Народног музеја Чачак“, у: *Пољопривредни календар*, Нови Сад, 2017.

Сајт Музеја

Слободан Богојевић је током године технички координирао одржавање и ажурирање редизајнираног сајта уз консултације са др Милошем Тимотијевићем, као и са осталим колегама из Музеја. Дизајн сајта је поверен Богданки Половини, фотографу и дизајнеру из Београда.

НАГРАДЕ И ПРИЗНАЊА

II - Указом Председника Републике Србије директор Народног музеја Чачак Делфина Рајић одликована је Златном медаљом за заслуге у култури и музеологији

VIII - Центар за културу и спорт општине Лучани у Гучи доделио је захвалницу Народног музеју Чачак за учешће у програму 57. Драгачевског сабора трубача у Гучи и доприносу очувању и богаћењу српске културне баштине

XII - Министарство одбране Републике Србије (Управа за односе са јавношћу Медија центар „Одбрана“) доделио је захвалницу Народног музеју Чачак за успешну сарадњу у 2016. години.